

Motion till riksdagen 2025/26:3939

av Anders W Jonsson m.fl. (C)

med anledning av prop. 2025/26:136 Kvalificering till socialförsäkringen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur undantaget för kvalificering till socialförsäkringen kan ändras från att gälla vid synnerliga skäl till att gälla vid särskilda skäl och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till kompensation till kommunerna utifrån konsekvenser av förslagen i propositionen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet har länge föreslagit kvalificering till delar av socialförsäkringen för personer som flyttar till Sverige. Grunden för de sociala skyddsnäten är att vi arbetar och försörjer oss själva så långt det är möjligt. Det är en central princip för oss att den som arbetar och bidrar också ska ha en starkare ställning i våra trygghetssystem. Centerpartiets politik bygger på tydliga krav och stora möjligheter, där fokus ligger på egenförsörjning snarare än bidragsberoende. Det ska alltid löna sig att arbeta jämfört med att leva på bidrag.

Centerpartiet vill ha en migrationspolitik som förenar medmännisklighet med ordning och reda. Genom att fokusera på jobb som vägen in i samhället, välkomna arbetskraft och ta ett gemensamt EU-ansvar skapar vi en hållbar integration.

Förslagen om kvalificering till socialförsäkringen kan bidra till jobb som den främsta vägen till integration genom att öka drivkrafterna att ta arbete och minska riskerna att fastna i bidragsberoende. Det är också en jämställdhetsfråga eftersom utrikes födda kvinnor står allra längst från arbetsmarknaden, ofta på grund av långa föräldraledigheter och ett stort ansvar för obetalt hemarbete. För att bryta detta mönster krävs reformer som stärker kvinnors väg till ekonomiskt oberoende. Det är därför positivt att det nu

föreslås ett krav på kvalificering till vissa bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner för alla som flyttar till Sverige från den 1 januari 2027.

Samtidigt behövs offentliga åtgärder för att jobben ska bli fler. Tillväxten behöver bli högre genom permanent sänkta kostnader för företagen med bl.a. sänkta arbetsgivaravgifter, särskilt för den första anställda och för unga och nyanlända som ska in på arbetsmarknaden. Det krävs också en fungerande kompetensförsörjning och en stärkt integration samt minskat regelkrångel och långsiktiga spelregler för företagen.

För att förslagen om kvalificering ska fungera och inte skapa onödiga hinder behöver det finnas undantag i vissa fall. I propositionen finns förslag om ett undantag från kvalificering vid synnerliga skäl. Regeringen har sett behov av en möjlighet till undantag för att det ska gå att undvika vissa situationer som kan uppfattas som stötande. Det handlar då om situationer där en längre tids bosättning utomlands gör att man inte uppfyller kravet för kvalificering när man flyttar tillbaka även om man sedan tidigare har en stark etablerad anknytning till Sverige. Det kan då exempelvis röra personer som har vuxit upp i Sverige och har kvar anknytning hit. För att säkerställa att lagstiftningen kommer att fungera i detta avseende bör den ses över för att se hur undantaget kan ändras från att gälla vid synnerliga skäl till att gälla vid särskilda skäl.

Centerpartiet delar intentionen i propositionen att stärka kopplingen mellan arbete och kvalificering till vissa av de bosättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna. Regeringen missar dock en viktig aspekt i sitt förslag, och det är frågan om kompensation för de direkta ekonomiska konsekvenserna för Sveriges kommuner. När staten skärper kraven för att få ta del av vissa av de nationella socialförsäkringarna kommer ansvaret för försörjningen för ett ökat antal individer att falla på kommunernas yttersta skyddsnät, nämligen det ekonomiska biståndet. Regeringen bedömer i propositionen att finansieringsprincipen inte aktualiseras eftersom kravet på kvalificering för vissa socialförsäkringsförmåner inte innebär några nya uppgifter eller utökade åtaganden för kommunerna och att de förändrade kostnaderna i stället kommer från förändringar i de statliga transfereringssystemen. Likväl framgår i propositionen att kostnaderna förväntas öka för kommunerna. Därför bör regeringen se över hur kommunerna kan kompenseras utifrån konsekvenserna av förslagen i denna proposition.

Anders W Jonsson (C)

Niels Paarup-Petersen (C)

Madeleine Atlas (C)